

Entwefhu Amifer.

60. *gada-gahjums.*

Alt. 32.

Trefchdeenâ, 12. (24.) Augustâ.

1881.

Nedaktora adrese: Pastor F. Weide, zu Neuhauen pr. Schrunden, Kurland. — Etspedicija Besthorn kga grahamatu-bohdē Belgamā.

Nahditajs: No eekhszemehm. No ahremehm. Nahds drauga=wahrdz zc. Luhgums bseijas zc. Wisjautakhs sinas. Godijums. Gohda=deena zc. Slubina=shanas.

No eeffchsemehm.

Pehterburga. Generaladjutants Albedinskis 29. Julijā stah-dijees Keisara Majestetei preefschā. Winsch atwedis us Pehterburgu daschadu reformu preefschlikumus preefsch Bohļu gubernahm. — Tagadejee Kara-apgabali, kā „Poradoks“ stahsta, tifsohoht atzelti un winu weetā nahschoht 4 armijas, kas, pehz fawas nometināshanas weetas, faufschotees: seemeka-, austruma-, deenwidus- un reetruma armijas. — Kara-ministeris, generalis Wannowskis, ne sen apmeklejīs Kara-apgehrba magasīnu. Tur is sahbaku krāhjuma winsch išwilzis bej meklešchanas 50 pahrus un tad tohs tuvak aplukslojis. Israhdijees, ka no scheem 50 pahreem tikai 13 pahri bijuschi derigi. Gesahulta išmekleshana. — Walsts-bankas pahrwaldineeks Lamans-kis atluhdsees no amata. Wina weetā eestahjees lihdschinigais kredit-kanzelejas direktors Biemsen. — Politiskā prozežē Pehterburgā pret „Tschornij Peredel“ partijas lohzelēiem, kas eefahfsees 16. Septembrī, teesās preefschā nahs 4 apfuhsdsetee un ap 30 leegineekeem. Apfuhsdsetee, wiſi 4 jauni zilveki, schinis deenās dabuhs pefsuhitū apfuhsdības-rakstu. Wini schim brihscham atrohnahs išmekleshanas zeetumā. Apfuhsdsetaja amatu iſpildihs pagaidu profureeris Murawjews. — Peterhofā, kā „Nowaja Gasete“ fino, 1. Augustā, apsweizingojuma schahweenōs, vahrspraga weens lelgabals, zaur ko 5 matroschi eewainoti; trihs jo gruhti; diweem norautas rohkas. — Ahrkārtīgais Kihnas suhtnis, Zengs, ne sen atpākal nobrauzīs Pehterburgā un, kā „Poradoks“ fino, atwedis lihds galigi parakstito Kreewu-Kihneeschu lihgumu Kuldšas jantajumā. — Par Belgradā apzeetinato Kreewu nihilistu Grünbergu „Mafsl. Telegr.“ fin schahdus fikumus: 1878. g. Grünbergs usturejahs Mafkawā un fawejem bij paſſītams sem wahrda „Woldemarķ“ jeb „Woldemar“. Winsch peedereja weetigajai terroristu partijai un bij tur lohti zoenihts, sevīšķi tamdeht, kā weenumehr bij gataws, nihilisteem polihdscht ar naudu. Preefsch partijas nabadīgakeem lohzelēiem winsch Mafkawā isihreja dīshwoftus, un pats braukaja pa Gelsch-Kreeviju un us ahrsemchm. Kad nonahweja Nikolaju Rensteini, Smoleniskas dīselzela schloseri, kahdā atstatā weesnīzā, winsch wairs nejutahs drohsch Mafkawā. Winsch dewahs us Schweizi, bet tur nepalika ilgi. Us Kreeviju atpākal greesdamees pahr Belgradu, winsch Belgradā tīka apzeetināhts. Par Grünberga isdohschānu Kreevijai mužu waldiba wehl naw spehrū ūf nefahdus sohlius pee Serbu waldibas.

No Penkules. Brambergu Lihgo dseedaſchanaſ-beedriba iſ-
brauza ſwehtdeen, 12. Julijā ſ. g., ſatumōs, Penkules Ķesteru behrſajā.
Deena bij jaufa un patiħkama. Weefu bij labā mehrā eeraduſchees,
la wareja pilnigi buht meerā. Pulkſten 3ds pehz puſd. beedriba de-
wahs kohpā ar fapulzejuſcheem weefeem ſem jauna karoga, pawadita
no muſikas, uſ ſatumu weetu, kur mainijahs dseedaſchana ar danzo-
ſchanu. Par dseedaſchanu mums jaleezina, ka ta lohti jaufi iſde-
wahs un klaufitaju ſirdis lihgſmoht eelihgſmoja. Netruhka ari wa-
karā kohſchas ugunofchanas; ta tad mehs preezajamees zaurre naakti,
un tikai gaifmai auftoht heidsamee weefi ſchikhrabs. Zapateizahs
Lihgo dseed. beedr. un winas wadonim Laure ķgam, kas preekus zaure
ſawu jautribu pawetzinaja un tik patiħkamus darija, ka tee daudſeem
wehl ilgi paſiks miſlā peemina.

Beidsoht Lihgo dseed. - heedr. ussauz augstu laimi dauds weesu
wahrda. Kahds weefis.

No Aurumuischias. 3. f. Speke lgs, Aurumuischias wihru dseed.-kohxa wadonis, raffsta, fa R. Bertramia lgs, sirodams par

Aurumuūschu Latw. №. 26. nummura „zeka drusķas“, efoht „noslih-dejis no pateesības zela“. Jo ne buht ne-efoht teesa, ka Aurumuūschas wiħru dseed.-kohris usnemoht tikai fainmeekus un fainmeeku dehlus un „nepawīsam“ kalpus un amatneekus. Pehz Ģ. Speke kga leezibas minetā kohri, ko pats wada, atrohnotees ne ween fainmeeki un fainmeeku dehli, bet ari kalpi un amatneeki. Speke kgs, ka kohra wadonis, ne-efoht dširdejis nekahdas kurneschanas, ne no weenas, ne no ohtras pusēs, bet waroht ar preeku leezinah, ka min. sapulžes efoht laipna fatikschanas un jauka fadishwe.

Tapehz Speke fgs Alurumuishas dseed. wahrdä usai zina Bertrama fgu, lai attaifnojahs jeb atföhst, fa pahrfkati jees.

Pees. no red. puſſes: Esam pahrleezinati, fa Bertrama lgs naw tihſchi zitadi ſirojis, nefà ta leeta teefham iraid. Elkai noſchehlojam, fa Bertrama lgs, fawas „zela drufkas“ ſakrahdams, naw labaki aplauschinajees. Ko weens-ohtris faka, newar tuhlit liſt awiſſes eekſchå. Zeram, fa us preekschu neweeniam nebuhs eemeſla fuhdſeteeſ par min. „zela drufkahm“, fa tas deemſchel no dascha ir notizis.

No Safes. Pagahjuscho nedelu ir schahds atgadijums sche trahpijées. — No 20. us 21. Juliju to nakti ir Schihdi nosagutchi Jaunjelgawas fainneekam Zahnum Behrsiu weenu melnu, dahrgu sirgu; atbrauz to tee us Safi un ee-andele scheijenes fainneeka dehlam Zahnam Pawahr pret pus wehrtibu. Pehz beigtas andeles pa Safi, nem tee paschi sagti atkal par nakti no Safes skohlmeistera Ohsolina fga sirgu lihds un laisch us Jaunjelgawu prohjam. Bet nabageem naw isdeweess; Behrsiusch, melledams fawu sirgu, trahpija Ohsolina fga sirgu, jahjam no kahda schihdeta, Leibe Mosesmann; to tuhlit nem zeeti, un us daschadahm präfischahanahm ..... saglis issaka, ka tas sirgs, kuru wirsch jahjoht, Safes skohlmeisteram peederoh un efoht sagts, un ka Behrsina sirgs Safé pee Pawahra atrohdotees. Ta tad dohdahs wißi melletaji us Safi ar faxemto Schihdinu un Ohsolina funga sirgu un atrohn fawu sirgu pee Zahna Pawahra un nodohd Ohsolina kgam atkal wina sagto sirgu. — Ta latris no scheem tika pee fawa sirqa.

Sagli ir fakti un nodohi augstakahm teesahm. — Mosesmanns faka, ka minetais Pawahrs esohf scheem Dhsolina lga sirgu padewis. Par Dhsolina lga sirga fakterschanu leela pateikschana Behrfinam Thomsonam un wiswairak waftsmesteram Larinowam. — Safee-schi teek laipni luhgti, tahdus zilwekus, kurus Juhs jau paschi par sirgu-sagleem un blehscheem pasihsteeet, nepeeturecht, un nelaishat tohs sawas mahjäss, — tad tahdeem nebuhs nefahdas darifchanas Safe un ari blehdiba fudihns.

Leijinu Fahniß.

Rentes salumu preeki nu it jauki pawaditi. Netruhka wis apmekletaju un sinamā laikā par wīseem 4 zeleem, kas Rentē fa-eet, fabrauza pat no tahlenes tīk dauds dalibneku, ka iſrihlotaji to nebij zerejuschi. Wairak ka 2500 eelaischamas sīmēs tīka iſpirktas, bes tam wehl kahdi 500 zilweku wareja buht, kas brihwī pee ſcheem preekeem uehma dalibu, gan par kahrtibu gahdadami, gan ari ſirgus apluhłodami. Pateiziba wiſpirms nahkahs zeen. grahſa fungam, ka fawu jauko mescha dahrsu bij atwhelejīs preekſch ſchi noluhka un ari no fawas puſes laipni peepalihdſejis. Pateiziba ari pagasta-wezakam Matihſona fungam un wīseem ziteem, kas labprahrt palihdſejufchi wiſu ſagahdahit un jauki puſchloht. Jaukalu weetu preekſch ſchi noluhka newareja wehletees; bes tam ta bij grefnota ar ſtaifteem gohda-wahrteem, kur augſchā mirdſeja jaukās puſes tas wahrdē: „Sweſt!“ Paſchā platschā widū bij pee kahrtis leels karogs. Apaſchā ap ſcho-pakahpeeni ar fehdkeleem zelti, preekſch muſika. Slawenais Damiens

berga kohris taudis eepreezinaja ar sawu jauko muški, tā ka drihs jaunee laudis sahka kahjas zilaht un no pakalnites tohs apluhkojoh bij preeks redseht, ka fchis leels bars danzodans wilnojahs. Daschi wezi pasihstami un mihi draugi tē atkal preezigi fatikahs, peeminedomi wezus laikus un tohs ar tagadejeem salihdsinadami. Viši tik kahrtigi isturejahs, ka neweens to newareja fazicht, ka Latweeschi neproh-toht gohdain uswestees. Skaita ugumofchana wakarā wiseem leelu preeku padarija; dasch schahdu sawā muhschā pirmo reisi redsejits, newareja isbrihuitees, ka ar uguri tahdus jaukumus waroht parahdiht. Tā tad beldsoht viši preezigi isschikhrahs mahjās brauzoh, ar to weh-lechanohs, ka ik gadus labprahf schē sapulzetohts. R. S.

Rihgas Latv. labdar, beedriba, ka „B. W.“ sino, sawā komitejas fehdeſchana 1. Augustā nospreeda — starp daschahm zitahm leetahm: 1) sawas mehnesc̄ha fehdeſchanas turpmak notureht paschas namā, awotu-eelā; 2) preefch meitu-floklas eegahdatees klawerees.

Krahpschana. Baudihm newar deewsgan atgahdinah, lai fargajahs no krahpejeem un ne-eelaishahs darishchanas ar schahdeem-tahdeem staiguteem un blehscheem, it ihpaschi kad tee wineem pawifam sveſchi. — Ne sen atgadijahs Rihga ſchahds notikums: Rahds fgs — ka wehlak israhdiyahs, tas bij G. St. — peedahwaja meschlungam J. W. kahdu winam pasihstamu labu weetu ne tahlu no Bobruiskas, Grodnas gubernā, bet prafija par saweem puhslineem 150 rubl. J. W. bij meerā. Bet lai nu waretu ſchihs weetas dehls kontraktu nofleht, tad G. St. teiza, ka ſchim efoht turp jabrauz, un isluhdsahs preefch zela isdohſchanahm 50 rubl. no norunatahs summas; J. W. wiaam tohs ismaksaja, pret kwihti. — Pehz 14 deenahm (15. Julijā) G. St. bij atpakaſ un pasneedsa kontraktu, pehz kura J. W.—am tika apſohli 1500 rubl. lohnes un daschi ziti labi nosazijumi. Kontrakts bij rakſūts us prasta papihra un nebij nekahdā teesā apſtipri-nahts. Parakſts ſkaneja: „Letejewā, 1. Augustā 1881. gadā. Barons Jozefs von Ledinowitsch“. J. W., ſcho kontraktu ſanedams, ismaksaja G. St.—am atlikuschohs 100 rubl., bet turflahf pefihme-ja, ka gruhti buhſchoht eefpehjams, jau 1. Augustā turp buht. Te G. St. apſohliyahs gan ar baronu to leetu isdariht, ka J. W.—am tika Septembera ſahkumā buhſchoht amatā ja-eestahjabs. Ar to wini ſchikhrahs. — Bet kad J. W. newareja un newareja fagaidiht atbildes, tad winſch ſcho leetu isdewa polizejai. Apwaizajotees Bobruiskā pehz barona Ledinowitscha un wina muhschā, no turenē atnahza telegrama: „Bobruiskas apgabala naw neweena barona Ledinowitscha, nedī Letejewas muhschā.“ B. W.

Widsemes wihe-gubernators, kambarkungs v. Tobiesen, kas bij atwaſnahts us Kalugas gubernu, tagad atkal atgreesees atpakaſ.

Defetinnu nodohſchanā Widsemē preefch 1881. gada — ka Widsemē gub. pahrvaldes 62. patente isfludinahs — ir ſchā isda-lita: 1) no 250 tuhft. 576 def. frohna ſemneeku ſemes, pa 2,7 kap. no defet., 6765 rubl. 55 kap.; 2) no 136 def. Limbažu pilſehtas patrimonial-ſemes, pa 2,7 kap., 3 rubl. 67 kap.; 3) no 32 tuhft. 434 def. Rihgas pilſ. patrimonial-ſemes (ar Beerinu m.), pa 2,7 kap., 875 rubl. 72 kap.; 4) no 828 tuhft. 140 def. privat-, riterſchafteſ- un pilſehtas meschu, pa 0,75 kap., 6211 rubl. 5 kap.; 5) no 608 tuhft. 239 def. ſemneeku ſemes (isnemoht frohna ſemneeku ſemi), pa 6 kap., 36 tuhft. 494 rubl. 34 kap.; 6) no 302 tuhft. 643 def. muhschu ſemes (isnemoht meshus), pa 6 kap., 718 tuhft. 158 rubl. 58 kap., un 7) preefums iſ riterſchafteſ lahdes 69 rubl. 42 kap.; — kohpā 68 tuhft. 578 rubl. 33 kap.

No Mas-Salazes. Julija mehnesc̄ha 17. deenā paglabaja Mas-Salazes kapſehtā Kohſchkules Leel-Rukku grunteeku un tirgotaju Jahn Nulli. Gohdajamais mironis ſazneedsa 66. dſihwibas-gadu un bij wihrs wehl pilnā ſpirgtumā, kad nahwe winu aiffauza. Nullis ſabija gandrihs 30 gadus par Mas-Salazes draudses-floklu valdes lohzeſki, prohti par floklu wezako; bij lahgu-lahgahm par delegatu Mas-Salazes baſnizas un floklu konventā un tika eewehlehts abās veħdejās Baltijas laulkaimnezigās iſtahdes par iſtahdes komitejas beedri. Wihrs ar gaifchu prahfu, kreetnu ſikumu, uſtizams un labſirdigs, winſch labprahf bij palihdsigis ar padohmu un darbeem katra, kas pee wina atbalstu un padohmu mekleja. Ne tik ween dasch labs Mas-Salazeetis, it ihpaschi Kohſchkeleefchi, ari daschi taſlak ſtahwoſchée war Ruklam pateiktees, ka dſihwē us preefch ſkuwuschi. Sawas tautas un kahrtas gruhtibas un preekus pasihdams un tillab winahm, ka ſchein ſihdsjusdams, Nullis karſti wehlejahs, lai wina dſimtenes flusai ſabeedrigai dſihwei, ka Mas-Salazes dſeed.-beedriba u. z. buhlu laba weifme, kaut gan pats dalibū nenehma pee min. beedribu darbibas, lai ne ween Mas-Salazes, bet wifas Latv. tautas floklas us-

ſeltu, lai Latweeschi tauta u preefch ſkuhtu bagatibā un gara gai-ſmā, lai ſemneeku kahrtu eenemu muhsu ſemes ſadſihwē zeenitu un pilnteeſigu ſtahwolli. Neschaubigi turedamees pee ta prinzipa, ka muhsu ſemes ſadſihwē war fekmigi un pareiſt attihſtitees weenigi ſemneeku ſpahrneem, ka ſadurſchanahs ſtarp muhschneeku un ſemneeku in-terefehm, un kad daschado muhsu ſemes tautisko interefch ſaderiba iſlihdsinajamas weenigi us ſawſtarpiſa iſlihgschanas pamata, Nullis bij pretineeks wiſeem nodohmeem, kas, iſlihgschanas zefu atſtahdam, zensahs eekaroh Latv. tautai un ſemneeku kahrtai ſchahs tautas un kahrtas ſeedſintas un nepeezeſchami waijadſigahs teſſbas.

Ihſts meera wihrs buhdams, Nullis wiſā ſawā dſihwē zeenija, kas jau no masotnes wina garam parahdiyahs augſts, ſwehts un labs, aiftahweja ar gohdhijibū tiziſas ſwehtmu, ſentehwu ſikumus, no laika ſwehto eeraſchu un eestahdu labumu, mahlſlas derigumus, ſinat-nibu ſiwaru zilwezīgā dſihwē un ſlatijahs ar ne-ufižibū us gara pahraf brihwu zilafchanohs, nepaſihtem jaunojumeem, ne-iſmehginaſahm reformahm Latweeschi tautas floklas buhſchanā. Latweeschi rakſteezi-bas laukā, tautiſkā- un agrar-dſihwē. Sawas ſihdſtauteeſchus un ſawas kahrtas beedrus, ſemneekus, us meeru ſlubinadams un meera ſehſlu iſſehdams, Nullis darbojahs ſawas tautas widū, ſawā dſimtenē, un tamdeht no fehſlas, ko dſihwibā iſſehjis, ari baudijs auglus ſawā behru-deenā. Labs pulks lauſchu, iſ tuwenes un tahlenes, iſ daschahdahm kahrtahm, bij ſanahzis, Nulla atdiftiſchahs meeſas pawadiht us pēdigo duſu: gan ſemneeki, gan pilſehtneeki, gan literati, gan muhschneeki, un ſahika neſeju ſtarpā pat redſeja ſechuſ baronus. Lai peepildahs wahrdi, ko mahzitaſ ſunaſa pee gohdajamā mirona ſahika: „Es ſinu, kam eſmu tigejīs“, lai pehzlaiks peerahda par pateefu Nulla pahrlezzinaschanohs, ka Latv. tautas, ka wiſas Widſemes, wiſas muhsu tehwijas labklahſchanahs panahkama un meera un iſlihgschanas zela! Un kad tas ari nenotiku, tad tomehr Jahnis Nullis wehl ilgi paliks labā ſeemīnā tillab Mas-Salazē, ka ari wiſur, fur wina wahrdū paſſma. Meers wina piſchleem! „B. W.“

Arensburga. Turenē nedelas awise rakſta, ka wills ſcho waſar padarijis ſeelu pohtu. Ta efoht nelaimē, kas katu gadu gai-dama. Weenā paſčā ſahdſchā wills ſaplehtis 45 aitas! Minetā awise dohd padohmu, reiſi tak ſanemtees un weenoteem ſpehleem ſtahtees preim ſchim ſemes pohtam, kas til ſtipri jau eeveeſees.

Odeſa. Zaur iſmeklefchanu iſrahdiſees, ka tas ſihkis, ko Birſulas ſtanžiā uſgahja iſhemodanā, bijis Odeſas tirgotaja Konstanti-nowska. Iſhemodans ari bijis adreſerechts Konstantinowska ſamilijsai. Ka ſeekahs, ſlepklahf ſotikuſi ari atreebſchanahs. Laikala iſmeklefchanu laikam iſſtaidrohs wiſu ſotikumu. — Maifs Italijs ſhogad lohti plahni iſdeweſes, tā ka naw zerams ū wideju plauju. Te eewehrodami, daschi Italeefchu labibas ſchepelulanti Odeſa diwu deenu laikā uſpirkuſhi wiſus wezohs maifa krahjumus, ſihds 40 tuhft. tſchetwertus.

Tifliſa. Awises ſino, ka dſelſzela ſihnijs ſtarp Poti un Tifliſu, 9 werstu garumā, iſpohtita zaur pluhdeem. Paſtahwigā ſeetus dehls newaroht uſfahkt iſlabofchanas darbus.

No ahrſemehm.

Wahzija. Schihdu waſjachana beidsamā laikā ari Pruhſiā kahjās un wehl arween negrib heigtees. Preefch kahdahm deenahm no tafs iſzehlahs ſtetinas pilſehtā eelas nemeeri, kuru dehls ſihds 40 ſilweku apzeetinati. — Firſts Bismarck, kas nupat vahebrauza no Aſtinges awoteem Berlinē, apmeklejis Schönhausen un no turenē at-reeſees atpakaſ un aibrauzis ū ſawu Warzinā ſuhs.

Anglija. Par Ihu reformas likuma peenemſchanu naħl ſihkis ſinas, no kurahm redſams, ka wiſi ſwariqafee likuma nosazijumi pali-kuſhi ſpehli; til kahdi maſak ſwarigi augſchnama pahrgeohſijumi ti-kuſhi ari no apakſchnama pekeemti. Ihu ſemneeku buhſchanā zaur ſcho reformu teef pamatigi pahrlabota, wiſmasak pehz pahri gadeem reformas labee augli buhſ redſami. — Gladſtonis, kam ſchim brih-ſham kohpā ar ministru preefchneeka amatu wehl ir finanz-ministra amats, wezuma un wahjibas dehls nodohmā finanz-ministra amatu at-doht zitam un patureht weenigi ministeru preefchneeka weetū.

Turzija. Greku rohbeschu leetā Turzija beidsot tomehr iſluh-gufeſes no leelwalſiham ū 14 deenahm termina pagaxinaſchanu preefch ohtra apgabala atdohſchanas. Schi tad nu gaidama ū Augustā bei-gahm. — No Albanijs atkal reiſ ſino nemeerū. Pee Djakowas efoht ſapulzejuſchees 4000 dumpeneeku, kas nodohmajoht iſſludinah Albanijs patſtahwibū. Bet kas lai ſin, waj trohſnis nebuhs weltigs,

Rahds draunga-wahrds Latweeschu laikraksteem.

IV.

(Beigums.)

Tad wehl dsirdam mahzitajeem pahrmetam, ka wini ne-isturotees draudsgī pret „Latweeschu tautas zenteeneem“ un ta nosaulto „tautisko kustefchanohs“. Par scho leetu ir tamdeht jo gruhti sprest, ka — zīk mehs sinam — līhds schim wehl neweens skaidri nesin, eeskī tam ihsī pastahw „Latweeschu tautas zenteeni“ un winas „tautiskā kustefchanahs“, jo to, pehz ka weens-ohtris „zenfchahs“ un ka dasch Latweetis „kustahs“, tadshu newarehs nosault par „tautas zenteeneem“ un Latweeschu „tautisko kustefchanohs“. Kahdu laizinni atpakał kahda z. Wahzu awise usstahja wirsū kahdam z. Latweeschu laikrakstam, kurā tee wahrdi „Latw. tautas zenteeni“ un „tautiskā kustefchanahs“ beeschi ween rohnahs, prāsidama, lai jele reis skaidri saka, ko schee wahrdi nosihmē. Sinamais laikraksts ne-eespehja doht nekahda skāfka faraksta jeb programma par runā stahwošcheem „zenteeneem“ un „tautisko kustefchanohs“. Un zitadi tas ari newareja buht. Programu par mineteem „zenteeneem“ jeb mineto „kustefchanohs“ tikai tad warbuht waretu fastahdiht, kad Augsta Waldiba fasaultu pilnigu tautas sapulzi, — wišmasakais — tautas weetneeku sapulzi. — Tahdas sapulzes muhsu walsts waldishanas kahrtibā ne-atrohn meetas; tamdeht gan buhs japahtreek, un waresim ari it labi pahrtikt bes „tautas zenteenu“ un „tautiskahs kustefchanahs“ programeem. Bet waj tad nu nemas nebuhs eespehjams issinaht, pehz kahdahm leetahm muhsu tauta wišpahrigi „zenfchahs“ un us kureni wina „kustahs“? Mums schkeet, ka tas, kas ir eepasines ar Latweeschu tautu, ar notikumeem pāsaule un ari ar zitu tautu zenteeneem un winu kustefchanohs, tadshu warehs fazīt kahdu wahrdu ar i par „Latw. tautas zenteeneem“ un winas „kustefchanohs“, jo Latweeschi naw no Deewa ihpachigi raditi, bet ir tahdi paschi zilveki, ka ziti zilveki, un tahda pati, lai ari masa tauta, ka zitas tautas. Pehz kahdahm leetahm zitas, politikas finā mums līhdīfigas tautas zenfchahs, jeb labak fakoht drīhīst zensteees, pehz tahdahm leetahm ari mehs zenfchamees, jeb labak fakoht drīhīstam zensteees. Mehs salam „drīhīstam“ zensteees, jo ir peedīshwohts, ka tautas, kas bij ūaudējusfhas fawu meerigo prahdu, no reibula pahremetas, sahka zensteees pehz tahdahm leetahm, pehz kurahm nekahdai nedrīhīst ej a zensteees, un zaur tam tad trauzeja meeru un išnīhīzīnāja fawu labklaħħanohs. — Tautu zenteenus ewehrojoh, buhs jaſaka, ka katas tautas zenteeni iſſchīrahās diwās schkirās. Pee pirmahs schkirās ir japeeskaita wišpahrigēe zilvezes- jeb tee zenteeni, kas iraid iſklatrai tautai; pee ohtrahs schkirās peefriht ūewiſchke, politikse zenteeni, jeb tāhs leetas, pehz kurahm kahda tauta ūewiſchki zenfchahs ūafneegti politikas fadſiħwē.

Zilveks fastahw is meeſas un gara. Tamdeht iſklatras tautas „wiſpahrigēe“ zilvezes zenteeni pastahw eeskī tam, ka gahdā par meeſigo un garigo deenischko maiſiti. Un schee ari buhs Latweeschu tautas „wiſpahrigēe“ zenteeni. Latweeschu tauta ir ūemkohpju tauta, kas pahrtreek ūemi ūohpjoht. Bet ūemkohpiba war tikai tur plaukt, kur ūemkohpibas- jeb agrar-likumeem walda. Tā tad Latw. tauta wiſpirms zenstohs pehz agrar-likumeem, ja winai tahdu likumu nebuhtu. Bet schai finā Latweeschu tautas zenteeni ir teizami ewehroti. Jo kad wehl daschū gadu wiſa plafchā ūkreewijā dſimtsbuhfchana us laudihm ūmagi guleja un no agrar-likumeem nebij ne jaufmas, tad pee mums, ka pee briħwas tautas, agrar-likumi strahdaja fawu ūwehtibas pilno darbu. Scheem agrar-likumeem mehs waram pateiktees par to, ka Latweeschu tauta azīhm redsoht naħf pee turibas. Tamdeht nedara pareiſi tee, kas fazel brehkas un taurē us karu pret muhsu Wiſaugstaki apſtirinateem agrar-likumeem. Neweens to neoleegs, ka daschā finā warbuht wehl kahdi truhkumi ir manami un minetei likumi wiſur nebuhs deewēgan ewehroti, bet wiſpahrigi gan waretu buht ar meeru. Braħlis tik us braħħi greifi war ūlatitees, ja tam labaki ūahrki, bet ne wiſ us zita teħwa deħlu, kas bagataki usgehrbts. Tikai tad mums buhtu eemeslis Baltijas ūemkohpibas buhfchanu likt nowahrtā un pehz paſiħga kleegħ, kad zitās muhsu walsts dalas buhtu labaka ūemkohpibas kahrtiba un leelaka turiba, nekkā pee mums. Bet tā tas ne buht naw. Semneeki zitās ūkreewijas gubernās waretu gan pagreißi ūlatitees us mums, bet mums naw eemesla, us wineem tā ūlatitees. Muhsu grunteek, kuru ūlatitees ar iſklatru gadu eet wairunā, paſmeijahs par tahdeem awiſchu raksteem, kas winus uſluhko par „iſſuhkitem“ un „apſpeesteem“ nabadsineem. Tikai kahdas ūkreewu awiſes, kas muhsu buhfchanu nepaſiħt, zaur tahdeem nepareiſeem paueħtijumeem tohp paſlubinatas, lai nepareiſi spreesch par Baltiju un winas eemħtneekem. Kahda Wahzu awise ne ſen rakſija, ka buhtu labi, kad tee, kas Bal-

tju nepaſiħt, atnahku ūħġurp un paschi pahrlēezinatohs, ta ihsī pee mums traid. Teeħħam zaur tam taptu dasħam aktam brehklum aqis atdaritas un mitu aibahha. Un notiħtam tadshu reiħ wajadsetu, lai tas notiħtu ūħħa, lai ta, jo taħħas leekas breħħħanas fazel tikai nemeeru un apwaino ne wiſ ween wiſus toħs Valteesħus, kas par Baltijas ūlfchanu ir għad-dadani għad-dajji, bet ari paschi waldib, it ka Waldiba nebuhtu bijiżi nomohdā par mums.

Zenfīmeees, miħlee Latweeschi, zenfīmeees pateikdamees par to, ko jau efam panahkusch agrar-likumeem waldoħt; ar laiku dasħha leeta pahrlabofees pati no ūfwi — it meerigi. Zenfīmeees sawas mahjas par d'sintu noxirkdami un taħs labi apkoħħdami, sawus amatus pareti wiſdami un ta ħawni aħriġi eegħoħidmi us jo stippreem pamateem! — Tee, zeen, beedri, buhs dasħi no Latw. tautas swa-riġeem „zenteeneem“! Un scheem „zenteeneem“ un ūħħam „kustefchanu“ nepretoħees — ne mahzitaji, ne ari ziti kahdi eedohmati ennaid-neek!

Par pahrtikkhanu għad-dajjoh, nebuhs ari aismirri għad-dahħt par garu un wina dħawnahm. Latweeschu tautas „zenteeni“ pastahw taħħaf eeskī tam, ka puhlejha arween wairak tapt pee gara gaifmas un derigħiṁ ūlfchanahm, kas iſgħiħo firdi un prah. Muhsu iſ-ġilħibas weetas ir-floħlas. — Greestim, z. beedri, fawu weħribu us ūħħħam un iħpaċċi us tautas-ſkohħam!

Us jautajumu, ka muhsu laikrakst ir-ewehrojuschi muhsu tautas-ſkohħas, buhtu jadobħ ūħħam kahda atbilde: Laikrakstos ir-dasħi kreetni un teizami rakst, kas buhs neħuċchi ūħħħam kreetnus un teizamus augħlu; bet ari atroħnam dasħħos laikrakstos taħħdu rakstus, kas pirm-kahrt preeħx tizibas mahzibahm għid erahdiż masak stundu, nekkā līħiż ūħħam kahdi ir, un kas doħd taħħdu padohmu, kurux peenemoħt bih-bele un Deewa wahrds buhtu għandrihs pawisam iſswieisti is ūħħħam ahra. Oħra kahrt dasħi għid erahdiż tautas-ſkohħas atsħakti no eeskħileet ministerijas un preeħx kahrt tautas-apgħiż-ħanħas ministerijai, lai ūħħħam nestħħaw „apakħx mahzitaju“ u. t. j. pr. usraudibas, bet apakħx „waldibas“ usraudibas. Latweeschu tauta to weħlotees (?). — Zeen, beedri! us pirmo punkti fihnejt mums jaſaka, ka Juhs, kas Juhs tā doħmajeet, ne-eſet labi eepas inu ūħħam kahrt tautas-ſkohħas nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka mehs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka mehs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħneeku“ roħkās. Waj tad neſineet, kahdi wiħri nem dalibu pee ūħħħam konwentem un pee weetigħam un ūħħħam-ſkohħu komiċċi? — Un waj tad mahzitaji ir-ko launu jastrahdajuschi phee Latweeschu behrnineem, waj toħs warbuht paw-dux chi is-nelabeem zekeem? Neñemeet par launu, ka meħs ūħħam kahda tautas-ſkohħas ari tagħid ūħħam apakħx „waldibas usraudibas“ un ne buht nestħħaw „mahzitaju“ un „muixħne

staitija pee nihilisteem, bet tikai gribaja pamahziht sawas draudses, lai fargahs no mineto besdeewju zeteem. Un pamahzishanai bij weeta, jo mehs zilveli ne-esam lihdsigi semē fadshiteem meeeteen, kureem weenam gar ohtru now nefahdas dasas, bet esam sawā finā brahti un mahfas. Grehku, ko brahti un mahfas pastrahdā, war ari ziti brahti un zitas mahfas pastrahdaht, jo ko zilvels dara, to zilvels war pakat dariht. Bet kad kahds grehks notizis, tad ja pateizahs fatram, kas muhs grib no grehka issargaht. Nebuhsim jele tik pahraf juhteligi kahdu sprediku deht, bet buhsim drusku juhteligak zitā finā! Sajutifim jele reisi, ka p. p. now pareisi, kad „Sohbgals“ issohbo waijatoħs Schihdus un tā issohbo, ka issohboſchana gan war patikt Schihdu waijatajēm, bet ne wiš teem, kas waijachanu nemahs apspeest. Sajutifim jele reisi, ka teesham now pareisi, kad ne-ustiziba tohp felmeta pret pastahwoschahm buhſchanahm. Sajutifim jele reisi, ka now pareisi, kad par flohlas pahrluhkeem, kas ir eezelti amata-wihri, tohp rakstiks: „... tee ſafohditee ſkohlu pahrluhki; kaut wilks wiens wiſus buhru aprijs!“ Tas now deewsgan, kad kahds sawam draugam „urā“ usfauz, bet drauga namam no-ahrda pamatus un drauga weet-neekus leek nowahrtā! — Gahdasin, zeen, beedri, par to, ka reisi beidsahs muhsu mihiā ſemītē ſinamahs besgaligahs farihdiſhanas, kas warbuht rihtitajeem ko atmet, bet farihditeem tikai ir par ſamaita-ſhanu un par nemeera ſehku. Un nemeera gars ir kā plehfigs ſwehrs, kas tohp ar aſnīhīm uſdſirdihts, jo valā tapis, now wairs ar meeru ar to, ko wiſam ſenak meta preefchā, bet plōhſa un plehſch, kur tikai peetohp, lai waretu dſiſnaht ſawu aſins kahriga mehlī. — Kad putniſch ruhpigi uſbarohts, tad now jabrihnahs, kad atſahj ligſdinu un eſahk ſkreet, un warbuht tā ſkreet, ka dascham nepatiſh!

Zeen, beedri! Muhsu tagadejais laiks ir preefch Latweescheem — „zenteenu“, „kuſteſchanahs“, wehleſchanahs, reformas un ſadſhwes ſūta — „wehtrains zihniu un raiſhu laiks“, kurā ſadſhwes wilai bresmigi ſazetahs. Tahdā laikā mums, zeen, beedri, ir ja puhelejahs, jaſargahs un jaluhdsahs; ja puhelejahs, ka muhsu paſchu „laiwinas“ netohp aprichtas no wiſneem, bet ka waram daschu zitu iſglahbt if breeſmahm; jaſargahs, ka ne-apdohmigus un wahlus airneekus ne-wilus ne-eranjam atwarā eelfchā, un jaluhdsahs, ka meera-engelis ſtai-gadams ſtaigatu — zaur Baltiju un wiſu Kreewiju.

Luhgums dſeijas- un tautas draugeem.

Kā Latvju tautai ir leels wairums tautas-dſeefmu, tā wiſai ir ari deewsgan leels pulks maſklas-dſeijas raſchojumu. Labs pulzinfahs ihſtu kreetnu dſeefmineku wiſai jau ſkandinajuschi, ſazerejuschi pa-phaſhu ſkaitu if ſirds werdoſchu un pee ſirds eijoſchu Lihgas ſlamu (valodu). To rahda jo ſkaidri ne ſen iſdohtais, pehz ſatura it beſais ſtaudſites Matihsa Latvju dſeijolu krahjums „Smādi un aſaras“, kur tak wehl ne buht nowa un, ſaprohtams, ari newareja tilt uſnemti wiſi daikee gabali un gabalini if Latvju dſeijas. Latweem ir dauds un daschadu dſeijolu krahjumu.

Bet ſhai leelajā Latvju maſklas-dſeijas raſchojumu pulkā at-rohnahs it prahws ſkaiti tahdu, kas uemti if ſwefchtautu dſeijas pa-galmeem. Kas Latweem ween peeder un minus iſhti karakteriseere, tee ir wiſu original-dſeijoli. Tamdeht ſhee Latweem it ihpafchi ewehrojami. — Tik tē jawajā, waj Latvju original-dſeijoli ir wiſi jel mas ſkaidri ſaſinami? — Gan ne wiſ. Jo wiſi atrohnahs wehl deewsgan iſklaidu. Un tad, kas tas leelakais, pee dascha laba dſeijola lohti gruhti teift, waj tas pateefi originals, jeb tik tulkojums. Jo daudi no dſeefmu tulkojajeem daschahrt paſchi ne buht nepeſhme, ka dſeijols tulkohts un if kahdeem rakſteem, — kurai nebuhschanai gan reis waijadſetu heigtees. Tamdeht waijaga lohti wiſpahrigas, plafchahs rakſneezibas paſlhſchanas, ja grib ſinah ſabuht, kahda dſeijola iſtēniba. Latvju original-dſeijoli buhru ja-iſſin, ja-uſmelle, ja-iſſiā, jaſalohp. Tad tik reis nahtum pee ſkaidribas un ſinachanas par wieneem.

To nu es, apakſchā parakſtijees, eſmu nodohmajis pehz eſpeh-jas dariht, prohti, laſliht pamasm kohpā Latvju original-dſeijolus, ſaprohtams, pirmā rindā tik tohs, kas preefch tam derigi, wehrtigi, uſ ko zaur ſho it padewigi uſluhdsu, manim paſihgā nahkt, wiſus zeenijamus dſeijas- un tautas draugus. Ihpafchi luhsu, manim turpmaki paſmoht, lam un zik ween ſinams, kuri dſeijoli ſtauds. Mat. krahjumā „Smādi un aſaras“ ir tulkojani waj pahrſtrahdajumi, bet kas par tahdeem tur now it ſewiſchki peſiſhmeti, ka p. pem. lap. prie: 8., 31., 32., 117., 146., 155., 228., 231., 292., 429., 430., 431., 435., 444., 460., 463., 483., 497., 511., 516. un 572..

jeb ja atkal kahds pateefs originals paſeminahts par tulkojumu, kā tas p. p. tur notizis pee Brīhws. original-dſeijola „Manai ſwaigſnei“ (152. l. p.). Jo weenam teesham now wiſs dſeijas aplohks vahſinams. Tāpat buhru manim mihi ſaſinojumi — ſkaidriba par weenu paſchu dſeijolu jau no leela ſwara —, kuri ir pateefi originali no Stendera, Lundberga, Schulza, Hugenbergera, Lieenthala u. z. dſeijoleem. Paſchi dſeefmu ſazerejai, kas wehl dſiſhwo, ſinahs ih-paſchi par ſaweeem dſeijiskajeem raſchojumeem wiſſkaidraſti pateift, kuri no teem originali, ja wiſi par tahtdeem jau agraki now iſſnoti un atſihti. Tad ari, ja tur warbuht atraſtoħs kahds ziteem nepeetamis un neſinams freefnis Latvju original-dſeijols, buhru gaufchi wehlejams, manim no wiſa norakſtu peſuhiht... Katri masako paſinojumu un paſihdsibu ſchai ſinā ſanemſchu ar leela ſpreku un patezibū.

Apzeroht leetas ſwarigumu, drihſtu teesham zereht, ka manis luhgums nepaliks bes ewehroſchanas. Leetas labā tik wehl luhsu, kā ari zitas zeen. Latv. laikrahtu redakſijas ſcho manu „luhgumu“ uſnemtu ſawās lapās.

Manu adrefe: Persone pr. Wenden.

Ar augſteenifchanu

M. Ahrons.

Gohda-deena Salajā muſchā.

Schogad, Aprila mehnesi, bij daschi Salahsmuiſchhas fainneeki kohpā ar dascheem Kalnamuiſchhas un wehl zitu apkahrtējo pagastu fainneekiem, nodohmajuschi kahdam augsti zeenitam ſirmgalwim, kas gandrihs pusſimta gadu ſawu amatu teizami kohpdam, pateizibas- un atſihtchanas juhtas ſchinis ſirdis bij mohdinajis, tāhs kaiji parahdīht.

Nesmu, kas bij ſazijis, ka 18. Aprili buhſchoht Salahs- un Kalnamuiſchhas pagastu ahrſts, Dr. Czernay ſgs, ſwineht ſawus 50- gadu amata-ſwehſkus. Tahdu ſiu minetee fainneeki ar preefu dſir-dejuſchi, ahtrumā ſameta ſawas dahwanas un apſtelleja Jelgawa gresnu, no kriſtala un ſudraba taſiſtu auglu-wahſi par ſwehſku-dahwanu. Tē ū ſeis zehlahs ſchaubifchanahs, ka minetā deena ne-efohi iſtēnā. Nu gahja, ſchinī leetā gribedami ſkaidribu dabuht, pee dakterā kunga wezakā dehla, Jelgawas gimnaſijas wirſſkohlotaja kunga. Kad tas paſazija, ka tikai Septemberi 1882. gādā wiſa mihiotam tehwam ſhi gohda-deena gaidama, tad gan ū kahdu brihtinu ſcho gohda-wihru preezigā poſhchanahs tika trauzeta; tomehr wiſi nospreeda, ſawu dahwanu zeenitajam ſirmgalwim wiſa dſimſchanas-deena, 19. Aprili, paſneegt. Minetahs deenas rihtā tad nu ari ſapulzejahs labs pulzinfahs tahdu wihrū, kas gribaja zeenitajam ſirmgalwim ſawas pa-teizibas juhtas ar wahrdeem iſteift. Brangs muſika-kohris mohdinajā dakterā ſgu ar mihiſgahm ſtanahm. Kad wiſch uſzehlees parahdījahs pee durwiſhm, tad dſeedaja Salahsmuiſchhas dſeedataju-kohris Bethowena jauko dſeefmu: „Swehta naſts, aſ iſlej tu,“ ar preefch ſchihs deenas ihpafchi ſazereeteem wahrdeem, un kahds weefis apſweizinaja firme dakterā ſgu ar gaſakeem wahrdeem, kas nahtu no ſirds un tamdeht ari wiſas ſirdis aifgrahba, ka wiſeem azis pildiſahs ar aſarahn. Sawu dahwanu paſneeguſchi, iſſazija ari wehl daschi ziti weefi ſawas ſiſni- gahs laimes- wehleſchanas, pehz lam tad dakterā ſgu ohtris dehls, ſaldus mažitaja ſgs, ſawa lohti aifgrahbtā tehwa wahrdā wiſeem weeſeem ſiſniſu pateizibu ſazija par wiſu mihiſtibas parahdīchanu. Daschu glahſi wihrū ū wezā dakterā ſgu ſaklakſchanohs iſtukſchojuſchi un daschu „augstu laimi“ nodſeedajuschi, weefi atwadijahs. Šchinī rihtā un ar ſcho ſwineſchanu tapa atkal no jauna peerahdita ta wahrdā pateefiba: Kas mihiſtibu ſehj, tas mihiſtibu plaus! Wezais dakterā ſgs ir pateefi tanā druwa, kuru wiſam Deewa eerahdījis, ſtrahdajis bes apniſchanas, pats ſewi aifmirſdams. Kājta un aufſtā laikā, deenās un naftis wiſch ir apmeklejī ſlimneekus, kas wiſu aizinajuschi, zik tik wiſam ir bijis eefpehjams, neluksodams uſ to, waj wiſu aizinajā bagats, jeb nabags, waj bij ja-eet turigu kaufchu ehtā dſiſhwolkī, jeb jaleen nabaga ſemajā buhdinā un tumſchajā pirti. Zaur ſtipru ſakarſchchanohs, pirtis pee nabagakajeem ſlimneekem un ſlimneezehm ſtundahm kamejotees un zaur nenowehrfchanu fa-aufſteſchanohs, jau preefch ſen gadeem pеeſitahs dakterā ſgam niſnas kaulu- fahpes, kas wiſu gruhti mohzijuschi lihds ſchai deenai; bet tomehr now warejuſchas wiſa gara jautribu nospreest. Lai mihiſtis Deewa ſtipru gohdajamā ſirmgalwja garu, ka tas wehl arween pahrſpehlu wiſa ſahpigo meefas wahſibu. Kāhds Kalnamuiſchneeks.

Peelikums vee Latweeschu Alwischu Nr. 32. — 1881.

Nahditajš: Kā lohpineem jakohpj zc. Par anglo-kohku zc. Par rugaju un zitu zc. Par ganibahm. Sem-kohpibas drūjbas. Padohni haimneezhim.

Kā lohpineem jakohpj nagi.

Neweenam lohpam, kas dīshwo meschā un fawā wakā, newaijaga nagus kohpt. Bet pa-wisam zita leeta ir ar muhsu mahju-lohpeem, kam jaſtahw brihscham laukā, brihscham stalli, us zeeteem un mihksteem, faufseem un flapjeem zeleem, laukeem, pławahm un ganibahm. Par lohpu nagu lohpescham dohd kahds ahrsemes profesors Dr. Haubners schahdus eewehrojamus padohmus:

1) Tihribā. Kad nagu apakscha naw pa-reiſi apgreesta, tad tur sakrahjahs wiſadi netihrumi. Schee netihrumi fahk ar laiku puht un lohpeem peemetahs pee kahjahn daschadas kai-teſ. Schahdā wihſe zehluschahs kaites war tik glahbt zaur tam, ka nagus apgreesch un lohpus tura us faufahm pakaisahm. Pee ap-kalteem firgeem newaijadsetu nelad aismirſt katu deen pakawus jeb pakawds sakrahjuſchohs netihrumus iſpuzeht.

2) Nagu apgrefchana. Nagi aug tik no ahrenes. Ja lohpi stahw stalli, un nagi nedabu eijoht nodilt, tee ifaug par dauds leeli. Nagu kantes tohp garas un augtas; pee fir-geem tee gan noluhſt, bet atgremotajeem (gohwihm un aitahm) tee leezahs us apakschu un aug arween prohjam. Zaur to tohp lohpa eefchana nedrohſcha un ifzetahs dasch-daschadas nagu slimibas un klibums. Tapehz waijaga lohpeem pastarpahm nagus apgrefst un nolih-dſinaht.

3) Mitrumš. Nageem waijaga preefsch augfchanas ari mitruma. Kad lohpi eet ga-nōs, teem gan waijadfigā mitruma netruhſt. Ari stalli buhs nekaltu firgu un zitu lohpu nageem waijadfigais mitrums. — Turpreti ap-kaltu firgu nagi, un it ihpachhi preefsch-kahjahn, daudſreis zaur faufumu fasprahgſt un tohp traufchi. Tohs waijaga arween flapinaht, masgaht, aplikt ar mahleem waj frischeem gohwu mehleem. Behz, kad nagi ir tapuschi mihlſti, tohs waijaga eefmehrēt ar taukeem. Pastahwigs flapjums ir atkal flahdigs, un it ihpachhi stalli sakrahjuſees wirza. Ta nagus par dauds if-mehrē, kā tee fahk puht. Tapehz ari waijaga par to gahdaht, ka lohpi stahw weenumehr faufi.

4) Nagu ſalwe. Sirgeem fmehrē nagus ar daschadahm ſalwehm. Wiſas ir deewsgan labas, bet waijaga nagus tik eepreefsch apflapinaht, lai paleek mihlſti.

Pee firgu nageem ir ari no leela ſwara, kahdā weetā tee ir auguſchi. Wiſeem firgeem, kas auguſchi tahdās weetās, kur flapjas ganibas, ir masak zeeti, rupji un plakani nagi; turpreti taħdeem firgeem, kas auguſchi faufas kalmu weetās un ganiti us faufahm ganibahm, ir zeeti un fmukt nagi.

Apkaltu firgu nagi masak iſmirſt, tapehz kā tee lohti mas, waj ari ne buht netohp klahf vee ſemes. Pakal-kahjas stahw lohpeem arween mitrakas nekā preefsch-kahjas, jo taħs stahw pa-leelakai datai us flapjahm pakaisahm un lohpu iſkahrnijumeem. Saufas pakaiſas uſtur nagus faufus.

Nagu flapinachana un eesmehrefchana ir wifadā wihsē waijadfiga. Ja ahdu faslapina un nesmehrē, ta tohp trauschaka un luhst dauds ahtraki nela nemās neflapinata. Tapat tas ir ar lohpu nageem. Eesmehrefchana ween nepadara nagus mihsfus; to war tik panahkt zaur mehrzeschanu uhdenti. Eesmehrefchana tik ween-weenigi issfargā nagus no fakalschanas. Lohpeem waijaga nagus eesmehreht, pehz waijadfigas, kahdas reisas par nedetu. Pirms eesmehrē, waijaga nagus katru reis pappreefsch notihriht; zitadi uslaischahs nageem wirsfū fakalusi netihrumu un smehres kamara, un smehrefchana ir woltiga. Nagus war eesmehreht ar taukeem, un tahlās weetās, kur ir flapjas ganibas, war pee taukeem peelikt ari klahrt terpentinu waj darwu.

Preefsch darba firgeem tas ir dauds labaki, ka tohs atstahj pawišam nekaltus. Apkalums skahde firga nagam, lai tas ari buhtu nešn zik labs. Ja nu buhtu warbuht reisas, kur newaretu tilt- bes kafschanas, tad waijaga par to gahdaht, ka tohp labi kals. Labakee patavi ir tee, kam naw pawišam nekahdu ahku. Waijaga ari fargatees zik ween eespehjams, ka firgi naw weenumehr japahrkf. — Labakahs sahles, ja firgam pee nageem kahda kaite, ir firgu tureht ne-apkaltu un ganiht us flapjahm ganibahm.

Par auglu-kohku mehfloschann.

Ja gribam, lai auglu-kohki valiktu lihds pat wezumam weseli un nestu labus auglus, tad waijaga tohs mehfloht. Seme patt no fewis nespeli sneegti tik dauds ustura un angfchanas spehla, ka kohks waretu 50 gadus un wehl il-gak pareisi augt un auglus nest, bes ka tam ne-waijadsetu panihkt, valiktu slimam un pehdigi nokalst. Kohks gan issteepj sawas faknes un faknites tahlu jo tahlu wisaplahrt un ari deewsgan dīli semē eelschā, tomehr ari kohka faknehm ir sawas rohbeschas, zik tahlu tahs war un spehj sneegtees un pahrtiku melleht. Kad kohks ir is tahs semes, kas wina faknehm bij fakneedsama, wifus spehkus issuhzis, tad tam

waijaga valiktu slimam un panihkt. Meeschā tas ir zita lecta. Tur nobirst un sapuhst kohlam wisaplahrt wina lapas un augki un ari sahle paleek, un tahlā wihsē dabu seme labu dalu no patehretā spehla atpakt. Kur meschōs ir ganibas, waj ari lapas un fuhnas tohp nemtas preefsch pakaisahm, zeefch kohki augfchanā tapat skahdi.

Dahrsā stahw kohki dauds retaki un tapehz wehfsch aisdzen lapas prohjam. Sahle tohp ap kohkeem wairak reisas wasarā waj nu no-plauta, waj noganita. Tapehz ari seme pa-saudē drihsak augfchanas spehku, un tai weetā, kura weens kohks jau ir nekaltis, ohtris nekalt wairs negrib lahgā augt. Zik fahrigi kohka faknes fneefsahs pehz kafkas winahm fakne-dsamas baribas, to waram redscht no tam, kad tahs spehj fakneegti kahdu kaulu. Kohka fmal-kahs faknites tad aptinahs ap kaulu kā tiuklis un ijswelk tam katru labumu, kas ir derigs kohlam preefsch augfchanas. Scho eewehrojoh, ari waram buht pahrleginati, ka augku-kohkus waijag mehfloht, ja gribam no teem zereht labus auglus. Kad gribam dahrsu, kura ir wezi kohki, mehfloht, tad fchis darbs ir pehz Dr. E. Lucas padohna isdarams par it lehtu makfu un ar mas puhlineem fchahdā wihsē: Waijag starp kohku rindahm usart waj isrijoleht (usraft) 2 ajsis platu strihpū un tad stipri mehfloht ar stalla mehfleem, kafkeem, supersosfatu un pel-neem. Pehz tam ir strihpā ja-apstahda 3 gaudus no weetas ar kapajameem augleem un tad ja-apfehj ar sahli. Gfoht tihri brihnumis, zik ahtri fahkoht pat wezi kohki atkal augt un nest auglus. Graudu augki ir jamehflos katru gadu. Ja kohki stahw flihpās weetās, kur uhdens pehz lectus orths noteik, zeefch tee ari dauds deht leela faufuma. Tahlās weetās ta ja-eerikte, ka uhdens lehti nenoteik us leiju. Ap kohku waijaga apwilkt ar ahki lesnas strihpas, kuras war uhdens fakrahtees, un augfchpus kohlam ir wehl ja-isrohk lesnas bedres. Pehz lectus waijaga bedres istihriht un tur fakrahju-schohs dublus aplikt ap kohku. Kad kohki stahw weens no ohtra tahlu nohst, tad war tohs labaki mehfloht ar faruhgufchu wirzu,

lohpū ažnīhū un ziteem teem līhdīgīem mehfleem. Semī waijaga tik ap kohku pataisīht pāpreeksh irđenu. Kohkus, kas stahditi gaxzelmalahm un pee laukeem, newaijaga tik dauds mehfloht, jo tee dabu waijadīgo baribū no aramahs semes. Naw labi, kad fehkīdrus mehfīlus leij ap kohku israkta grāhwitī un tad to atkal aīsber, jo zaur to famaitā kohkam dauds masas, smalkas fāknites, kas tam preekfch augfhanas ir lohti waijadīgas. Zaur to war kohkam wairak skahde, neka dariht labu. Labaki ir, kad ap kohku isrohk wairak bedres 2 pehdu dīslumā, tik tahlu no kohka nohst, ka tahs ir kohka fāknehm fasneedmas, tahs pēber pahri pa puſei ar dubleem un pēlneem un tad aīsber ar semi. Kirschus war mehfloht wirs semes ap kohku.

Zulija mehnefis ir ihsti derigais laiks preekfch mehflofhanas minetās bedrēs, jo tad fahk kohkeem ohtru reis fula kahpt us augfchu un kohks tohp padarihts preekfch nahkofchā gada jo augligs. Ja tohp mehflohts wehlak, newar mehfli tuhlit nahkofchā gadā parahdiht fawu spehku.

Par rugaju un zitu lauku arfchanu rudenī.

Tagad stahwam plaujas laika widū, bet deemschehl newaram wīs ar tik preezigu waigu apluhkoht fawus labibas laukus, kā ziteem ga-deem. Tik reti kahdā weetā stahw labiba, wiß-pahrigi nemoh, wideji labi. Aluktā seema un saufā wafara ir strahdajusħas kohpā, poħstidamas muhsu — semkohpju — preekus un zeribas, un kawejusħas un masinajusħas labibas augfhanu. It ihpaſchi rudsu un weetahm ari puhxu, ausu un meeschu lauki ir lohti flitti; labiba ir ihfa un pee tam wehl lohti reta. Bet jo leelā mehrā ir wairojsees muhsu laukos nesahle, tà ka lauki buhs zaur isbiruſchahm fehlahm us ilgaku laiku famaitati, ja nemehginaſim nesahles fehklas pee laika iſnihzināht.

Wezs fakams-wahrds ſaka: „Nesahles ne-famaitajotees!“ un tas ari ir teefcham teesa. Nesahles fehklas war stahweht wairak gadus

semē, bes ka to ſaudetu no dihgħfħanas spehla, un tiflihds kā tahs tohp pazetas wairak us semes wirfu, tahs fahk dihgt un aupt. Labakais līhdsekkis, nesahli iſnihzināht, ir: lauku tuhlit, ka labiba nowahkt, lesni uſart waj ſtipri fa-ezeht, tà ka nesahles fehklas nahk tik weenu żellu dſili semē. Kad pehz arfchanas waj ezeſħanas uſnahk leetus, nesahles fehklas fahk dihgt un aupt, un tad zaur wehlaku arfchanu nesahle tohp iſnihzinata.

Ka lauku arfchanan rudenī pehz nowahktas labibas ir jo fwarigs darbs, to katri semkohpis fin, jo no tam nahk leelu-leelaſ labums; bet tomehr atrohdam mas semkohpju, kas peenahzigi un pareiſi gahdā, lai winu lauki taptu preekfch nahkofchas fehjas labi tihriti no nesahles. Schai finā buhtu jadhoħ fħis pirmais padohms: „uſar lauku preekfch nahkofchahs pawaſaras fehjas pee laika, tiflihds eſi labibu nowahkis.“ Ka daschi semkohpji to nedara, tad eemeſlis naw wīs mellejams eekſch tam, ka teem tas nebuhtu eespehjams zitu jo fwarigaku darbu deht, bet wiſwairak tapehz, ka taupa papuves preekfch lohpū ganibas. Labums, to tahds semkohpis panahk, ir tas, ka rudenī wina lauks ir ta feahlis, ka lihdinajahs drihsak plawai, neka labai aramai ſemei.

Bet deemschehl wehl atrohdam lohti dauds fainmeezibū, kam ir ganiba us rugajeem un ziteem rudenī aparameem laukeem nepeezeſchami waijadīga. tapehz ka tahn ir mas ganibas un plawu, un naw zitas weetas, kur lohpus līħds wehlam rudenim ganish, ka ween us rugajeem u. t. j. pr. Bet tomehr schi ir un paleek flitta un nepareiſa eerikte, turetees pee wezahm eeraſchahm, kas atneſs dauds wairak skahdes, neka labuma. Skahde ir defmit reis leelaka, neka labumi, ko panahk zaur ganishanu us rugajeem.

Tur, kur ir eeewesta pareiſa rugaju apstrahdaſchana, war skaidri pahleezinatees no wifeem teem labumeem, un katri, kas rugaju apstrahdaſchahm iſtā laika, leezina un leezinahs, ka labiba ari tapehz ween aug labaki, ka ſeme ir apstrahdata iſtā un waijadīgā laika. Waram it droħſchi fazziet, ka zeribas us nahkofchū labu plauju maſinajahs tahdā paſčā mehrā, kahdā atſtahjam

rugajus ne-usartus preefsch ganibas, un ohtradi, waram jo drohfhi zereht, ka nahkofcha gada plauja buhs jo teizama, ja rugaji tuhdal pehz plaujas taps usarti.

(Us preefschu beigums.)

Bar ganibahm.

Ir peeredsehts, ka pastahwofchās ganibas paleek pehz gadeem arween plifikas. Gefah-kumā gan sahle aug it labi, ka war zereht, ka ari turpmak buhs ganibas deewsgan sahlainas, tomehr pehdigi redsam, ka efam zeribās wihsu-schees. Sahf augt fuhna un nowesk semei dauds spēhla un aishem sahlei weetu. Tas no-teek tamdeht, ka seme tohp zaur noganischhanu wahjaka; lohpi ari famin semes wirskahrtu zeeti, un gaiss newar semē peenachzigi eespeestees. Tahdu wahju ganibu mehsloht ar stalla mehfleem, buhru nepareisi darihts, jo zaur to zeestu aramā seme leelu skahdi. Kur tas ir to-mehr mehginahts dariht, now panahkts tas, ko zereja. Gohws-lohpi ne-ehd labprahrt tahdu sahli, kas augusi us ar stalla mehfleem mehslo-tahm ganibahm, un tā tad puhles bij weltas un atnefa wehl skahdi. Dauds derigaks preefsch ganibu mehslochanas ir israhdiyes labi sagatwohts komposts. Daschās weetās mehdī tah-das ganibas mehsloht ar kainitu (kali — magnesiju), un tas israhdiyahs derigs preefsch ganibu pahrlaboschanas. Jo weenkahrifh un tomehr derigs lihdsekkis, padaricht ganibas aug-ligas, ir ganibu usezechana. Newaijaga bihtees, ka zaur ezechana tohp dascha sahlide israuta ar wisu fakni no semes. Drihs ween pehz no-ezechanas taps ganiba wiszaur atkal sala, ka preeks to redsoht. Sahle us ezetas ganibas aug tapehz labaki, ka semes wirs-kahrtu ir padarita iedena un fatur wairak mitruma. Kad preefsch ezechanas apfehj ganibu ar kainitu, ir wehl labaki, jo ezechas to labaki un weenadaki isdala un padara sahles faknehm lehti pee-eijamu. — Ari ir preefsch ganibu pahrlaboschanas it derigs, kad tāhs war ap-

pludinaht, bet lohpus war laist til tad wirfū, kad seme ir jau noschuwusi; zitadi tohp sahle no lohpeem ismihta. Kad pehz pludinaschanas usnahk leetus, waijadsehs gaidiht wehl ilgaki; zaur sahdu gaidishanu war isnahkt tas, ka beidsoht wairs newar ganiht, un sahle ir pa-preefsch janoplaui.

Semkohpibas drusfas.

Augku-kohku augli daschu reisi nokriht, eekams gatawi, tikai tamdeht, ka seme par dauds fausa. Ja ir eespehjams kohkus ap-leet, tad newaijaga dohmaht, ka ar to jau ir lihdsehts, kad leij kohlam it tuwu. Waijaga leet ari labi tahlu no kohka nohst,zik tahlu ween fneedsahs kohka faknes. Seedu nokri-schana atkal zelahs no tam, ka seedi netohp apaugloti, ko padara ari fausums un rahms gaiss feedu laikā. Bee tam war dauds-mas lihdseht zaur tam, ka kohkus maktads apslazina ar uhdeni. Uhdeni waijaga us kohku tā leet, ka tas lihst kohlam wirsū no augschenes, ka leetus.

Maisi no fadih guscheem rūdseem war izzept jo labi, kad it us 3 mahrzinahm miltu peeleek 2 lohtes fahls. Sahls ari issargā maisi no pelefchanas.

Padohmi fainmeezehm.

Kā galu wa farā war frischu paglabah. Rem frischas ohgles, apber ar tahm galu, ka wina no tahm tohp pawisam apklahta, un noleez to wehsā weetā. Gala stahwehs frischā wisfittakā laikā 6 lihdī 8 deenas. Uri tahda gaka, kas ir jau fahku si skahbt, tahdā wihsē glabata, pasaudehs fawu nelabo smaku. Kad gribi galu bruhleht, tad nomasgā to ar aufstu uhdeni.